

Schein Gábor

A FOTEL

Az udvaron egy virágmintás fotel, melyben sosem ül senki. Egy öregasszony, aki mindjárt a háború után költözött ide (férje a bácskai bevonuláskor tisztázatlan körülmények közt elesett), még ma is

azt mondogatja, az idő minden évben kihúz egy szálat a kárpit szövetéből: a mi udvarunkban ez hozza meg a tavaszt. És e hiedelmével főleg a fiatal anyákban talált társra: évről évre izgatottabban ők is valami

különös cseményre vártak, hogy ki lehessen tenni a muskátlis cserepeket és le lehessen engedni a gyerekeket játszani. Mostanában, ha találkoznak,

szünet nélkül az életükről beszélnek. Mintha a kihúzott szálakat akarnák összekötögetni és történeteiket, mielőtt eltűnnek a kárpit mintázatában.

Marchall György

MADARAK NAPJÁN

Mosakszanak, fürdenek a biztosan cseresznyepiros padok.
Kibámulva az esőbe újra érzem: állandóan piszkos vagyok.
S ki sehol sincs, ismét didereg bennem: egy ázott veréb –
– milyen furcsa, vissza hogy mégsem vágyom a napot.

...ÉS MOST TAVASZODIK

Míntha krepp-papírból szabták volna ki a petúniát,
és a másik ládában a muskátli sem fondorkodik.
De nekem már földet morzsolni sincs erőm, úgy leástak –
– hát így szépül a világ. Bekerítették – és most tavaszodik.

Ardó Zsuzsanna

AZ ANGOL SZÍV REJTELMEI?¹

**Az LDELIC: Gondolatok a kultúráról, a folyékony* beszédről
és a bennszülött beszélő** fejről**

Nemrégiben Roger Bowers (1992:37) vetette fel a kulturális szótár mint műfaj égető hiányát. Egy kultúra megismeréséhez referenciaként – kulturális szótár vagy nyelv-tankönyv híján – eddig leginkább az irodalom állt rendelkezésre. Most azonban, úgy tűnik, a helyzet megváltozott. Jelen írást a közelmúltban napvilágot látott LONGMAN DICTIONARY OF ENGLISH LANGUAGE AND CULTURE (LDELIC, Longman, 1992) (AZ ANGOL NYELV ÉS KULTÚRA LONGMAN SZÓTÁRA) inspirálta; a szótár, amely oda is behatol, ahová más szótárak álrukban sem jutnak el.²

Mit állít az LDELIC önmagáról?

Az angol nyelv és kultúra Longman szótára (LDELIC) képes arra, ha hihetünk a szótárról kiadott ismertetőnek, hogy feltárja „az angol Nyelv [sic!] szívének rejtelseit” (*the very heart of the English Language*) és bekukkantson „a bennszülött beszélő fejébe”.³ A határozott névelős, egyes számú főnévi alakok óvatosságra intik a figyelmes olvasót: semmi többértelműség, semmi pluralitás. Van olyan, hogy az angol nyelv, sőt a Nyelv, amelynek eljuthatunk a szívéhez. Van olyan, hogy bennszülött beszélő, sőt Bennszülött Beszélő, akinek bekukucskálhatunk a fejébe, hála a Longman kiadónak.

Ezek a nyelvészeti üzenetté átalakított biológiai metaforák azt közlik, hogy – legalábbis a Longman kiadó szerint – nyilvánvalóan (?) létezik nyelvi norma (az Angol), létezik a beszélő modellje (a Bennszülött Beszélő). De mi ez a norma, mi ez a modell? Melyik angolról és melyik bennszülött beszélőről van itt szó? Az LDELIC megközelítése ugyan diakronikus, mégis jobbra a XX. századra korlátozza anyagát (Summers,

* Értsd: fluency, azaz anyanyelvi beszéd.

** Native speaker – hagyományos fordítása „anyanyelvi beszélő”, de a native szó elsődleges jelentése a bennszülött, és e cikk kontextusában ez a jelentés releváns.